

ט"ו אדר תשפ"ו

4 מרץ 2026

לכבוד	לכבוד	לכבוד	לכבוד	לכבוד
עו"ד גלי בהרב מיארה	אלוף שי קלפר	ח"כ עמיחי שיקלי	ח"כ יואב קיש	ח"כ ישראל כץ
<u>היועצת המשפטית</u>	<u>מפקד פיקוד העורף</u>	<u>שר התפוצות</u>	<u>שר החינוך</u>	<u>שר הביטחון</u>
<u>לממשלה</u>				

בהול !!!

שלום רב,

הנדון: מלחמה עם איראן - צורך דחוף במיגון מוסדות חינוך בכפרים הלא מוכרים בנגב

בשם המרכז הרפורמי לדת ומדינה, הזרוע המשפטית והציבורית של התנועה הרפורמית - יהדות מתקדמת בישראל, בשם המועצה האזורית לכפרים הבלתי מוכרים בנגב, בשם פורום דו קיום בנגב לשוויון אזרחי, בשם איתך-מעכי משפטניות למען צדק חברתי, בשם רופאים לזכויות אדם, בשם במקום - תכנון וזכויות אדם* ובשם גבעת חביבה – המרכז לחברה משותפת, הריני לפנות אליכם בנושא שבנדון, כדלקמן:

1. לאחר שביום 28.2.26 פתחו ארה"ב וישראל במתקפה על איראן, הוכרז מצב חירום מיוחד בעורף, והחלו מתקפות טילים איראניות הנמשכות כל העת והפוגעות פגיעה קשה ביותר ברכוש ובחיי אדם בעורף הישראלי (להלן: "**המלחמה עם איראן**").

2. על פי הנחיות פיקוד העורף שפורסמו עם תחילת המלחמה עם איראן, מונחים אזרחי ישראל כי בעת קבלת התרעה על ירי רקטות וטילים יש להיכנס למרחב מוגן מיטבי בהתאם לזמן ההתגוננות העומד לרשותם ולמיגון הקיים בסביבתם, לפי סדר העדיפויות הבא: ממ"ד (מרחב מוגן דירתי), ממ"ק (מרחב מוגן קומתלי), ממ"מ (מרחב מוגן מוסדי דוגמת מוסד חינוכי או מתקן של הרשות), מקלט, מרחב מוגן במוסד ציבורי, חדר מדרגות פנימי, חלל פנימי בתוך המבנה.

3. דא עקא, רוב רובם של כ-85,000 תושבי 40 כפרים הבדואים הלא מוכרים והלא מוסדרים בנגב (להלן: "**הכפרים**"), בכללם ילדי גנים ותלמידי בית ספר, הסובלים מזה שנים ארוכות ממצב של העדר מיגון כמעט מוחלט מפני מתקפות טילים – מצאו עצמם, גם במלחמה הנוכחית, ללא כל אמצעי מיגון ראוי וזמין כאשר הם נאלצים לשוב ולחפש מחסה במכולות טמונות באדמה, מתחת לגשרים, בתעלות מים, במבנים נטושים ברחבי הנגב, בחניונים תת קרקעיים או במקלטים בעיר באר שבע, ובהעדר ברירה אחרת - אף תחת כיפת השמיים.

4. כזכור, בתגובה לעתירה שהוגשה לבית המשפט העליון באוגוסט 2024 על ידי תושבי הכפרים וארגוני חברה אזרחית (בג"ץ 71000-08-24) (להלן: "**העתירה**") בעניין העדר מיגון ראוי והולם לתושבי הכפרים

* עיקר מימונה של עמותת במקום מישויות מדיניות זרות.

מפני ירי רקטות וטילים, הכירה המדינה בחובתה לדאוג לביטחון אזרחיה, בפרט בזמן חירום. אף בפסק הדין שניתן בעתירה עמד בית המשפט על חובתה העליונה של המדינה להגן על חייהם ושלמות גופם של אזרחיה ותושביה ואף ציין כי מדובר בחובה המועצמת בעת מלחמה.

5. בהקשר זה יצוין, כי בתגובתה לעתירה עמדה המדינה על פעולות שביצעה על מנת לטפל בפערי המיגון הקיימים בכפרים, מתוך "תפיסת אחריות מרחיבה" - הצבת 128 מיגוניות בתחנות הסעה וכן 64 מגנני הסקו בנקודות שונות בשטחי הכפרים וכן מרחב מוגן מוסדי במרפאת אחד הכפרים. במענה מיום 23.10.25 לפניונו אליכם בנושא מימים 16.6.25 ו-17.7.25 אף צוין כי "מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ונכון לתאריך 4 בספטמבר 2025, הוצבו 160 מיגוניות ו-74 מגננים מסוג "הסקו" במרחב הפזורה הבדואית באמצעות פקע"ר ובהובלת משרדי ממשלה שונים". ודוק, אין כל ספק כי מדובר בפתרון חלקי ביותר שמותיר כמעט את כלל אוכלוסיית הכפרים ללא מענה מיגוני כלשהו והתוצאה היא שתושבי הכפרים מופקדים, הלכה למעשה, לגורלם כשפתרון המיגון שמוצע לרוב רובם הוא להשתטח על האדמה, להגן על הראש באמצעות הידיים, ולקוות לטוב.

6. כפי שעמדו העותרים במסגרת העתירה, העדר המיגון בכפרים אף בא לידי ביטוי במצב החמור של העדר המיגון במוסדות החינוך הפועלים בהם. כך, כלל מוסדות החינוך בכפרים אינם ממוגנים באופן ראוי, או אינם ממוגנים כלל. כך לדוגמא: במוסדות החינוך הפועלים באל זרנוג ובהם לומדים כ-2000 תלמידים יש ממ"ד אחד בלבד שנקנה מכספי תרומות, במוסדות החינוך הפועלים באלפורעה ובהם לומדים כ-2000 תלמידים יש 2 ממ"דים בלבד שנקנו גם הם מכספי תרומות. בכלל מוסדות החינוך בכפרים ישנם 26 מקלטים בלבד (19 בבתי ספר ו-7 בגני ילדים).²

7. בהקשר זה יצוין כי בכלל מערכת החינוך הבדואי בנגב קיים פער משמעותי בין הביקוש למיגון לבין ההיצע הקיים - פער המוערך נכון לינואר 2026 במחסור של כ-400 מקלטים תקינים.³ ודוק, גם כשתושבי הכפרים שולחים את ילדיהם ללמוד במוסדות חינוך הממוקמים בכפרים בדואים מוכרים - הם סובלים מהעדר מיגון מספק.

8. עוד יצוין, כי במהלך השנים קיימו ועדות הכנסת מספר דיונים בנושא. כך למשל, ביום 26.12.2023 קיימה ועדת החינוך, התרבות והספורט דיון בנושא פערי מיגון במוסדות חינוך בצל המלחמה. במהלך הדיון, אמר יו"ר הוועדה ח"כ יוסף טייב: "הגעתי למסקנה לאחר סיור גם בפזורה הבדואית, ששם נחשפתי באמת לקטסטרופה, אין מילה אחרת, של תלמידים שיושבים ללמוד פשוט בקרוואנים, ללא שום מיגון. כשאני אומר ללא שום מיגון, שום מיגון." ובהמשך: "כל התלמידים שווים בכל המגזרים ... כולם זכאים לאותו מיגון ונגישות ... ילד הוא ילד, ולא יתכן שיהיו תלמידים ללא מיגון או נגישות. בלי מיגון אין לימודים ואנחנו ראינו את זה; המדינה צריכה לממן הנגשה של מוסדות החינוך ...".

העתק מקטעי הפרוטוקול הרלבנטיים מדיון ועדת החינוך, התרבות והספורט מיום 26.12.2023 מצ"ב כנספח לפניה זו.

² דו"ח מרכז נגביה, אי שוויון מיגוני בחברה הבדואית בנגב, ינואר 2026: <https://nagabiya.org/articles/%d7%90%d7%99-%d7%a9%d7%95%d7%95%d7%99%d7%95%d7%9f%d7%9e%d7%99%d7%92%d7%95%d7%a0%d7%99-%d7%91%d7%97%d7%91%d7%a8%d7%94>

³ שם

9. דא עקא, חרף המודעות ארוכת השנים לסוגיית העדר המיגון במוסדות החינוך הפועלים בכפרים, לא חל שינוי בנושא ורובם ככולם עדיין נעדרים מענה מיגוני ראוי ומספק. זאת, אף על רקע בחירת המדינה להציב מיגוניות בתחנות הסעה, הנמצאות לרוב על צירי תנועה ראשיים, אך לא בבתי הספר עצמם, בטענה לפיה "מיגוניות אלה צפויות ליתן מענה מיגוני לבתי הספר, וכן לכלל הציבור הנמצא במרכזי השירות הללו ובסמוך להם" (סי' 59 לתגובת המדינה לעתירה) – טענה שאינה עולה בקנה אחד עם השכל הישר וההגיון הבריא ואף עם החלטות וועדות הכנסת שדנו בבעיית המיגון בכפרים וקראו לשים את המיגוניות בבתי הספר עצמם במקום בתחנות ההסעה.

10. על פי מסמכי מרכז המידע והמחקר של הכנסת⁴ האחריות להקמת מרחבים מוגנים במוסדות חינוך נחלקת בין פיקוד העורף, משרד החינוך והרשות המקומית: א. פיקוד העורף הוא שקובע מפרט למיגון מוסדות חינוך; ב. משרד החינוך אחראי על אישור תכנית הבנייה ועל תקצובה; ג. הרשות המקומות אחראית על הבנייה בפועל. במסמכים האמורים גם צוין, כי על פי משרד החינוך השלמת פערי מיגון במוסדות חינוך נעשית בהחלטת ממשלה או במסגרת פרויקטים לאומיים בתקציב ייעודי בהובלת פיקוד העורף ובתיאום עם משרד החינוך.

11. משרד הביטחון וצה"ל אמנם הצהירו כי הם רואים "חשיבות עליונה לקידום המיגון במוסדות החינוך"⁵, אולם בפועל לא ננקטו פעולות מספקות לקידום המיגון במוסדות החינוך בכפרים ולהוספת מיגון בפועל. כך, ביום 15.1.25 פורסם צו התכנון והבנייה (פטור מהיתר להקמת מרחבים מוגנים באתרים לשירותים חיוניים) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2024 (להלן: "הצו"), המציע פטור מהיתר להקמת מרחבים מוגנים באתרים בהם מבנים יבילים ארעיים המשמשים לשירותים חיוניים בהתאם לתכנית מתאר מחוזית מחוז הדרום – תמ"מ 14/4. הצו, אשר עומד בתוקף ל-3 שנים, מאפשר מתן מענה למיגון מוסדות חינוך ב-10 אתרים: אבו קרינאת, ביר אל משאש, נווה מדבר אבו קווידר (אלזרנוג), חאשם זנה א', עבדה, רחמה, אלפורעה א', אלפורעה ב', אל עמל ותל ערד. הצו, לא נותן מענה לבתי הספר הפועלים בוואדי אל נעם ולגני הילדים הפועלים באלעירה ובביר אל חמאם שכן הם לא נכללים בצו. זאת ועוד, אף שכאמור, הצו מאפשר להציב מרחבים מוגנים באתרים הנכללים בו שישפקו לתלמידים אפשרות לנהל שגרת חירום ולרבים מקרב תושבי הכפרים למצוא מענה מיגוני בתקופת חירום - בפועל לא נעשה דבר בעניין וזאת חרף פניות חוזרות ונשנות אל משרד החינוך בעניין. מצב דברים זה מעיד כאלף עדים על העדר הכרה בדחיפות הנושא ובחובת המדינה לפעול ללא דיחוי למיגון מוסדות החינוך בכפרים.

12. יצוין כי גם וועדות הכנסת שקיימו דיונים בעניין מיגון מוסדות החינוך בכפרים ביקשו ש משרד החינוך ימפה את מוסדות החינוך בנגב שטרם מוגנו ובשיתוף עם פיקוד העורף יפעל למיגונם ואולם עד כה לא רק שהדבר לא נעשה אלא שגם לא ברור אם ומתי יעשה. יודגש כי הימשכותו של מצב דברים זה מעמיקה את הפגיעה הנגרמת הן בזכות לחיים ולשלמות הגוף, והן בזכות לחינוך של ילדי הגנים ותלמידי בתי הספר הפועלים בכפרים.

⁴ מסמכים שפרסם מרכז המחקר והמידע של הכנסת על פערי מיגון במוסדות חינוך ביום 30.11.2023 וביום 27.6.2024.
⁵ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, "פערי מיגון במוסדות חינוך ברקע מלחמת "חרבות ברזל", 30.11.23.

13. ודוק, בנסיבות דנן בהן על רקע המלחמה עם איראן, אזרחי ישראל, ובכללם תושבי הכפרים ובהם ילדי הגנים ותלמידי בתי הספר, נמצאים מדי יום ביומו תחת איום ממשי של טילים המשוגרים לעבר מדינת ישראל וגורמים להרס רכוש, הרוגים ופצועים - המדינה מחויבת להעמיד פתרונות מיגון מיידיים לילדי הגנים ותלמידי בתי הספר הפועלים בכפרים, פתרונות מיגון שיהא בהם כדי לספק אפשרות מיגון אף לתושבים המתגוררים בסמוך למוסדות החינוך הסובלים גם הם, כאמור, מהעדר מיגון במקומות מגוריהם.

14. לאור כל האמור לעיל, נבקש כי תפעלו ללא כל דיחוי להעמדת פתרונות מיגון מיידיים למוסדות החינוך הפועלים בכפרים. בכלל זה נבקש כי:

- א. תפעלו להעמדה מהירה של אמצעי מיגון נוספים במוסדות החינוך בכפרים – הן הלא מוכרים והן הנמצאים בהליכי הסדרה, שיעניקו מיגון הולם ובכמות מספקת לבאים בשעריהם של מוסדות חינוך אלה. זאת, תוך הימנעות מעיכובים על רקע תכנוני הן באמצעות שימוש בפטור מהיתר על פי הצו והן באמצעות מתן פטור מהיתר בנייה הנדרש להקמת מיגון עבור מוסדות חינוך שאינם נכללים בצו ו/או בכל דרך חוקית אחרת;
- ב. יוקצה תקציב מספק והולם להעמדת פתרונות המיגון האמורים במוסדות החינוך בכפרים שתבוצע בלוח זמנים מהיר.
- ג. תפרסמו לציבור רשימה של כלל מוסדות החינוך הפועלים בכפרים בהם קיימים אמצעי מיגון (כגון מיגוניות, ממ"ד, מקלט) הפתוחים לשימוש הציבור;

15. נוכח חומרת הדברים ודחיפותם נבקש לקבל את התייחסותכם המהותית באופן בהול.

בכבוד רב,

אורי נרוב, עו"ד

העתקים:

יובל תורגמן, מנכ"ל, הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב
אבי כהן סקלי, מנכ"ל, משרד התפוצות
עו"ד איתי אופיר, יועץ משפטי, משרד הביטחון
עו"ד שרית חאיק שפיגלשטיין, יועצת משפטית, משרד החינוך
ליאור כלפה, מנהל אגף בכיר לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית בנגב, משרד התפוצות

נספח א'

קטעי הפרוטוקול הרלבנטיים
מהדיון בוועדת החינוך של הכנסת

עמ' 6

הכנסת

הכנסת העשרים וחמש
מושב שני

פרוטוקול מס' 125
מישיבת ועדת החינוך, התרבות והספורט
יום שלישי, י"ד בטבת התשפ"ד (26 בדצמבר 2023), שעה 10:47

סדר היום:

פערי מיגון והנגשה במוסדות חינוך

נכחו:

חברי הוועדה:

יוסף טייב – היו"ר
סימון דוידסון
נעמה לזימי
משה סולומון
יוסף עטאונה
יסמין פרידמן

חברי הכנסת:

דבי ביטון
אימאן ח'טיב יאסין
נאור שירי

מוזמנים:

פארס טויל	–	סמנכ"ל ומנהל מנהל הפיתוח, משרד החינוך
לאה דרורי	–	מנהלת תחום תקנות התכנון והבנייה, מנהל התכנון
אסף וינינגר	–	מרכז המחקר והמידע של הכנסת
עמיחי דרורי	–	מנהל תחום תשתיות ופיתוח עירוני, מרכז השלטון המקומי
נועה בן אריה	–	עו"ד, יועמ"ש מרכז השלטון האזורי
תומר גלאם	–	ראש עיריית אשקלון
לוסי חדידה	–	מנכ"לית ארגון "גנים ברמה אחרת"
אוראל גל-אור	–	נציג מועצת התלמידים והנוער הארצית
ליאור זילבר	–	נציג מועצת התלמידים והנוער הארצית
חלי גיא אלדר	–	עו"ד, ממונה משפטית ייעוץ, חקיקה ומדיניות, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
אורית הראל	–	אמא לילד עם צרכים מיוחדים, יושבת ראש עמותת "בראש מורס"
אורה חכם	–	יו"ר פורום ציבורי לשוויון הזדמנויות בחינוך
איילה בובליל	–	ילדה בעמותת "בראש מורס"
יהודה בובליל	–	חבר בעמותת "בראש מורס"
יאיר בוקעי	–	ראש מנהל לוגיסטיקה רשת "עמל"
אפרת פילזר-ביזמן	–	עו"ד, יועמ"ש המועצה לשלום הילד
יהודה מרמורשטיין	–	מייסד ומנכ"ל רשת "עלה"
חנן דגן	–	מנכ"ל פורום הגנים הפרטיים
שרון ארבר	–	עו"ד, יועמ"ש איל"ן
ריקי שפירא רוזנברג	–	עו"ד, המרכז הרפורמי לדת ומדינה
נועה בן שאול	–	עו"ד, אקיי"ם
ניב בר אור	–	מנכ"ל התאחדות מעונות היום הפרטיים

יונתן אריה – מנהל מיזם קהילות בטוחות, יוזמות אברהם

משתתפים באמצעים מקוונים:

מירב צדוק – סגנית מנהלת אגף בינוי ותקצוב, משרד החינוך
רס"ן מאירה גרמן – מהנדסת ראשית צפון, משרד הביטחון
מיכל מנקס – סמנכ"ל חינוך, רווחה וחברה, מרכז השלטון המקומי

מנהלת הוועדה:

יהודית גידלי

רישום פרלמנטרי:

חבר תרגומים; מיטל פורמוזה

רשימת הנוכחים על תואריהם מבוססת על המידע שהוזן במערכת המוזמנים הממוחשבת. ייתכנו אי-דיוקים והשמטות.

פערי מיגון והנגשה במוסדות חינוך

היו"ר יוסף טייב:

בוקר טוב. אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת החינוך, התרבות והספורט, בנושא פערי מיגון והנגשה במוסדות חינוך. בפתיחת דבריי, כפי שאני נוהג לצערי מעל 80 ימים, אני שולח את תנחומיי למשפחות הנופלים ומתפלל להחזרתם המהירה של כלל החטופים ושולח איחולי החלמה מהירה לחיילים שלנו ולכלל הפצועים, שלא יהיו עוד.

אני רוצה לברך את בואו של ראש העיר אשקלון. תומר, תודה על ההגעה ועל המסירות שלך. אמרתי את זה בדיון על האקדמיה, אני אומר את זה עכשיו בדיון על ההנגשה, על המיגון ועוד. אשקלון הייתה צריכה להיכלל, ואני אומר את זה בצורה חד משמעית, בכל מתווה שהוא. מה שהם קיבלו וממשיכים לקבל זה פשוט בלתי יאמן. אני נפגש עם עשרות מפונים ומתפנים. כי בסוף קל להגיד 'יש מקלט, תישאר בפנים'. אבל אני בירושלים אחרי מספר אזעקות החלטתי שהילדים שלי יתחילו לישון בממ"ד, וזה מה שקורה עד היום, הקטנים. בואו, אי אפשר לחיות בצורה כזו. אז אני קורא גם לאוצר וגם למקבלי ההחלטות, ואנחנו בוודאי חברי כנסת אופוזיציה וקואליציה נעשה את הכול כדי שאשקלון תקבל את מה שמגיע לה, בדיון ולא בחסד. אף אחד לא עושה טובה לאשקלון.

אנחנו ניהלנו מספר דיונים על סיפור של הנגשה ומיגונים של מוסדות החינוך, אם זה החינוך המיוחד ואם החינוך הרגיל. הגעתי למסקנה לאחר סיור גם בפזורה הבדואית, ששם נחשפתי באמת לקטסטרופה, אין מילה אחרת, של תלמידים שיושבים ללמוד פשוט בקרוואנים, ללא שום מיגון. כשאני אומר ללא שום מיגון, שום מיגון. והתופעה הזאת הולכת וחוזרת על עצמה גם במוסדות המוכשר, שלומדים בקרוואנים. ואנחנו גם לא מצליחים להביא פתרון זמני של מיגוניות. זאת אומרת גם הנושא הזה בצורה כזו או אחרת לא מצליח להתקדם. ואני אגיד יותר מזה, אפילו במקומות של חינוך מיוחד. היינו בביקור ב-"עלה", ששם המוסד הציע, אמר בואו אני כבר מוכן לבוא ולקדם חלק ממבנה קבע שייתן מענה מיגוני לכל קומה וקומה לילדים על הרצף האוטיסטי ובעיות קשות מאוד ברמה המוטורית. לצערי עדיין לא קיבלנו תשובה בנושא.

נעמה לזימי (העבודה):

ממי?

היו"ר יוסף טייב:

ממי שצריך לממן את זה: משרד החינוך, משרד האוצר, פיקוד העורף. ולכן אנחנו שוב מתכנסים היום.

דבי ביטון (יש עתיד):

שערורייה.

היו"ר יוסף טייב:

ואני אמרתי שאני לא אוריד את הסיפור הזה מסדר היום של הוועדה. כל עוד ילדי ישראל, לפחות אנחנו לא נהיה בטוחים שלכל ילד באשר הוא, ואמרתי את זה בוועדה הקודמת ואני אומר את זה עוד פעם, אין חצי ילד ורבע ילד, לא מעניין אותי אם הם ציבור חרדי, ערבי, חילוני, ממלכתי דתי, בדואי, איפה שהוא גר. הוא צריך לקבל את המיגון המלא במוסד שהוא הולך ללמוד. לא יתכן שהורה ילך לעבוד והוא יידע שהילד שלו נמצא בזה.

אני אגיד לכם יותר מזה, יש גם צוות חינוכי שם. ילדי תיכון במקום מסוים, נשלחו הביתה כי הם תחת הוראה של הוריהם החליטו לרוץ לממ"ד כשהוראות של פיקוד העורף היו תשבו מתחת לחלון. הדבר לא מתקבל על הדעת. ילדינו הם דור העתיד שלנו ואנחנו נעשה הכול כדי שממשלת ישראל, משרד החינוך, פיקוד העורף והאוצר יכניס יד עמוק לכיס ויתקצב את הנושא הזה של מיגון. עדיף להתחיל להתעורר עכשיו. אם היינו מתעוררים כמה שנים לפני כן לא היינו מגיעים למצב שאנחנו נמצאים עכשיו באשקלון.

ראש העיר, תומר, בבקשה.

יניב בר אור:

ההבדל זה שפעם לא היו לך מנהרות כאלה ולא היה לך את היכולת שלהם ולא היה לך את כמות הנשק.

היו"ר יוסף טייב:

יניב, תודה. תודה. אני רק אומר שאנחנו כן צריכים לשים לב והתייחסות. לצורך העניין, אם יש לי מוסד כמו עלה או כמו שהזכרת בבת ים, שבוא, בסוף אני צריך להכניס לשם מיטה. בוא 0.5 מטר לילד לא רלוונטי, הוא לא נותן לי פתרון. בכלל אם הוא צריך לרדת שלוש קומות. והיינו בעלה וראינו מה זה מצריך, זה פשוט טירוף הדעת.

רס"ן מאירה גרמן:

ברשותך אדוני יושב-הראש, לגבי מוסד סיעודי כדוגמה הזאת. למוסד סיעודי כזה יש מפתחות אורים לחלוטין. זה בין 2 מ"ר ל-6 מ"ר, תלוי במצב הסיעודי. זה לא 0.5. 0.5 אנחנו מדברים על חינוך של ילדים רגילים.

היו"ר יוסף טייב:

אני יכול להגיד לך שהייתי שם, יש כ-60 תלמידים, יהודה, כמה יש לכם שם במוסד איפה שהיינו?

יהודה בובליל:

10 כיתות, 60 תלמידים.

היו"ר יוסף טייב:

כ-60 תלמידים. תאמיני לי שצוות הוועדה התקשה מאוד להתכנס לתוך המקלט. אז על אחת כמה וכמה שכלל התלמידים לא יכלו להיכנס לשם. זה לא עומד בשום תקן, לדעתי אפילו לא של 0.5.

רס"ן מאירה גרמן:

נכון, זה לא אומר, זה כנראה לא נבנה עבור הילדים האלו.

היו"ר יוסף טייב:

לכן אני שוב קורא, ואני אגיד את זה גם בסיכום. אני חושב שאנחנו צריכים להתעורר, ויפה שעה אחת קודם. אנחנו נצטרך לשים דד ליין לעבודה. לצערי לא קיבלתי את התשובה לגבי אחריות. על מי האחריות, האם על פיקוד העורף או על משרד החינוך? שוב, פארס, הקפדת להגיד שלא מעבירים מאחד לשני. אבל המציאות היא שאכן הדברים עוברים מאחד לשני. וזכותך לא לרצות לנהל את הוויכוח הזה בוועדה. אבל אני כיו"ר ועדה ההתרשמות שלי שיש חילוקי דעות בנושא הזה בין פיקוד העורף למשרד החינוך וצר לי על כך. אני חושב שכוועדה אני אבקש לקבל תשובה כתובה מפיקוד העורף לגבי מה שנאמר על ידי מאירה. וכמובן גם על ידי משרד החינוך. במשרד החינוך זה נאמר, למרות שזה נאמר פה בפרוטוקול, זה נאמר בישיבה שלנו בפזורה הבדואית.

אני קודם כל רוצה לדעת מי אחראי על הסיפור הזה? אחר כך אני אדע לתקוף את מי שצריך לתקוף. כשאני אומר "לתקוף" לא בקטע רע, אלא בקטע טוב. לרוץ וללכת לאוצר ולהזיע ולהביא את הכספים ולהיות מול משרד הפנים להוציא את האישורים ולהעביר את הסמכויות לרשויות המקומיות, כדי שהאישורים ייצאו כמה שיותר מהר. אם זה בנושא הנגשה ואם זה בנושא המיגון.

פארס, רק אם תוכל לענות לחה"כ עטאונה על הסיפור של אותה ישיבה שחודשיים מחכים לתשובה.

יוסף עטאונה (חד"ש-תע"ל):

של הכפרים הלא מוכרים, מי אחראי עליהם? כ-20,000 תלמידים, אפס מיגון. והסיכוי של אזרח תושב בדואי בכפרים האלה להיפגע מנפילת טיל הוא פי 2,000 מכל אזרח אחר במדינה. זה הוכח במלחמה הזו. ואחרי חודשיים עד היום אין לנו תשובה מי אחראי. כמו שאני מצטרף לבקשה שלך מפיקוד העורף, תודיעו לנו מי אחראי על המיגון בכפרים הלא מוכרים בנגב במוסדות החינוך לפחות. שמוסדות החינוך אנחנו חייבים לקבל תשובה. כמו שאמרת, יחד נמשיך לריב ולהשיג את המיגון.

פארס טויל:

אני גם חושב פה יש שלושה גורמים שהם צריכים לחשוב איך הם נותנים את המענים בנקודות השירות. אבל זה הרשות לפיתוח הבדואי, להתיישבות הבדואית.

היו"ר יוסף טייב:

זה לגבי אישורים, מדבר על גבי התקצוב.

יוסף עטאונה (חד"ש-תע"ל):

הם קיבלו זימון ולא הגיעו לדיון.

פארס טויל:

משרד החינוך ופיקוד העורף צריכים לשבת יחד ולעשות פה את מה שצריך לעשות כדי למגן את הנקודות האלה, כי אין שם. אנחנו עשינו את הפילוח. ברור, יש לנו את הפילוח אבל כמובן אין את התקצוב של זה. ודבר שני, צריך להחליט איך עושים את זה.

יוסף עטאונה (חד"ש-תע"ל):

אז אני מציע שתהיה פגישה משולשת אצלך, כבוד יושב-הראש, ובה נדון רק במוסדות חינוך בכפרים הלא מוכרים.

היו"ר יוסף טייב:

אפרת פילזר מהמועצה לשלום הילד, הייעוץ המשפטי, בבקשה.

אפרת פילזר-ביזמן:

תודה אדוני על רשות הדיבור. ותודה שאתה לא מרפה מהנושא הזה, כי הוא באמת מאוד מאוד חשוב. אבל נדמה לי שיש הסכמה. יש הסכמה שילדים צריכים לקבל תעודת זכויות לנחישות לנחישות הזה קדימות. ושיש זכות, זכות לביטחון ולמוגנות. והזכות הזאת קשורה באופן ישיר וחד חד ערכי ליכולת להיות באיזה שהוא חוסן נפשי. כי מי שלא מרגיש בטוח בוודאי אין לו חוסן נפשי. אז נדמה לי שעל הדבר הזה יש הסכמה מוחלטת.

היו"ר יוסף טייב:

הייתי מוסיף שזו זכות שהיא חובה, אגב.

אפרת פילזר-ביזמן:

זכות שהיא חובה, חד משמעית. חובה של המדינה לממש את הזכות הזאת, לדאוג לה. עכשיו, היה איסוף נתונים, ראינו את הנתונים במסמכים של הממ"מ, שבאמת נעשו בצורה טובה. וזו הזדמנות להחמיא על העבודה הזאת. ונאמר שם באופן מאוד ברור, זו ההזדמנות. זו ההזדמנות לעשות את התיקון, לעשות פרויקט לאומי. עכשיו צריך שיהיה אבא ואמא, גם זה משהו ששמענו. אבא ואמא לפרויקט הזה. אם אנחנו רק נשמע כל הזמן את הוויכוחים האלה אנחנו לא נתקדם. צריך שתהיה החלטה וקביעה מי האבא והאמא של הפרויקט הזה והוא מוביל אותו. והוא צריך את שיתוף הפעולה של האוצר, של פיקוד העורף, של הרשויות המקומיות. שמשדד החינוך צריך שיהיה כאן אחריות לפעול לדבר הזה.

אז אנחנו מבקשים שהוועדה הזאת תמשיך בעבודה החשובה שלה לפקח על הדבר הזה, אבל שתוביל לכך. אני קוראת לחברי הקואליציה להוביל שתהיה החלטה. זאת ההזדמנות, החלטה וקביעה מי אחראי ולפעול לעשות את זה.

היו"ר יוסף טייב:

תודה רבה. הוועדה מודה למשתתפים. הוועדה שולחת תנחומים למשפחות הנופלים, איחולי החלמה מהירה לכלל הפצועים ומקווים ומתפללים לשיבתם המהירה של כלל החטופים והחיילים.

כל התלמידים שווים, מכל המגזרים, מכל סוג ופיקוח. כולם זכאים לאותו מיגון ונגישות: מוכשר, ממלכתי, פטור. ילד הוא ילד, ולא יתכן שיהיו תלמידים ללא מיגון או נגישות. בלי מיגון אין לימודים ואנחנו ראינו את זה; המדינה צריכה לממן הנגשה של מוסדות החינוך. על המדינה להעביר מיידית מימון למיגון מוסדות החינוך, לכל רשות מקומית שמוגדרת כעת אדומה וצהובה. הוועדה קוראת למשרד החינוך למפות את צרכי המיגון למוסדות החינוך. להעביר לה אותה תוך שבועיים; כל מוסד חינוכי חדש וגם אלה שנבנים בימים אלה חייבים להיבנות עם פתרונות מיגון והנגשה עם קריטריונים עכשוויים.

הוועדה מביעה תמיהה שאין למשרד החינוך נתונים על צרכי המיגון בגני הילדים. שמענו שקיים לכאורה כ-70% מכלל המיפוי ואני מבקש לקבל את זה בימים הקרובים; הוועדה מביעה תמיהה שאמות המידה של פיקוד העורף לבניית מיגון במוסדות החינוך שווה בכל הארץ, ללא התחשבות בזמן הגעה למרחב מוגן והכללים לא השתנו לכאורה מאז שנת 1997 והוועדה מבקשת לקבל בכתב את אמות המידה הקיימות תוך שבועיים מהיום.

הוועדה קוראת למשרד החינוך, משרד האוצר, משרד הפנים ומשרד הביטחון, פיקוד העורף, מרכז השלטון המקומי, לתכנן במידי תוכנית חומש להשלמת פערי המיגון והוועדה מבקשת להגיש לה את התוכנית תוך שלושה חודשים מהיום; הוועדה מבקשת לקבל תשובה תוך שבועיים מי אחראי על צרכי המיגון בפזורה הבדואית; הוועדה פונה לשר הפנים לתת היתרים להתחדשות עירונית במהירות ברשויות המקומיות המוגדרות אדומות או צהובות, כמו אשקלון ועוד. זה ייתן פתרון מהיר וזול לתוספת מיגון גם לבתי הספר בעלות נמוכה מאוד לממשלה.

הוועדה מודה לממ"מ על המסמך שהגיש לוועדה; הוועדה מבקשת גם נתונים על פי פילוח לרשויות המקומיות במידת האפשר.

ברשותכם, אני רק רוצה להוסיף עוד נקודה אחת לגבי המעונות. אני מבקש הוועדה ואני בראשה, אשב עם יו"ר ועדת הפנים לגבי החלטה 639 של בניית ממדים שאכן יחול גם על מקומות שהם לא בתי פרטיים.

יניב בר אור:

גם במושב, במה שנקרא פל"ח – פעילות לא חקלאית. גם הם צריכים את הפתרון הזה.

היו"ר יוסף טייב:

כמובן. ויניב, אני ויו"ר ועדת הפנים נשב יחד על הסיפור הזה, לאור החוק שעבר לפני שבועיים, לדעתי.

ברשותכם, אני נועל את הדיון.

הישיבה ננעלה בשעה 13:04.